

Maja Šojat-Bikić

Pohvala tehnologiji

Doista, da nema blagodati digitalne multimedijalne tehnologije, bilo bi posve nemoguće adekvatno prezentirati jedan sloj zagrebačke estradne arheologije, u kojem je znatni trag ostavilo djelovanje Vikija Glovackog. Digitalna kultura morat će se baviti novim manifestacijama kulturnih sadržaja i izazovima tradicionalnim klasifikacijama materijala vrijednog čuvanja i prezentacije: što je trajne vrijednosti, a što efemerno. U digitalnom svijetu granice između tih vrijednosti nisu tako čvrsto postavljene kao u svijetu stvarnih predmeta. *Scenska umjetnost je efemerna* – kako je davne 1967. godine u svome pismu Vikiju Glovackom napisao jedan od najvećih glumaca hrvatskoga glumišta između dvaju ratova, Viktor Bek – *i glumca se još za života zaboravlja*. Pa, ako je u svijetu žalosnih naših prilika Glovacki bio zapostavljen, sada je doživio svoj *digitalni comeback* u Muzeju grada Zagreba. To nije bilo nimalo jednostavno ostvariti – trebalo je skupljati krhotine (posebno one iznimno rijetke zvučne i filmske zapise) i pažljivo slagati *digitalni puzzle*.

In-house multimedija na ovoj izložbi mogla bi poslužiti kao primjer integracije različitih baštinskih izvora – arhiva, knjižnica, muzeja, radija, televizije i kinoteke, i različitog baštinskog gradiva – povijesne periodike, dokumenata, fotografija, plakata, audio i filmskih zapisa itd. Posebnu vrijednost ima povijesna periodika, kao nenadmašan primarni izvor informacija. Niti jedan drugi medij ne bilježi dnevno svaki aspekt života, pa tako i estradnog, kao što to bilježe novine. Danas važne, sutra odbačene, a ipak nemjerljive povijesne vrijednosti. Enormnog korpusa, teško pretražive (jedini put je linearni put, osim ako znamo točan datum događaja), nezgrapne za skeniranje, složenih formata, a opet tako atraktivne. Oduzele su nam najviše vremena u našem istraživanju prostora analognih baštinskih izvora.

Digitalizacijom svih pronađenih analognih izvora dobila sam njihove surrogate, koje sam integrirala u digitalni agregat ukupne »snage« 4 GB (uračunavši mastere i sve njihove derivate). Mislim da se i na ovoj izložbi pokazalo kako više koristi od digitalne multimedijalne tehnologije imamo radi mogućnosti integracije različitih baštinskih sadržaja, nego zbog tehnoloških mogućnosti *per se*.

Digitalni surogati

1. Zadnji fijaker

Tip: video

Izvori: audio snimka pjesme *Zadnji fijaker* u izvedbi Vikija Glovackog (glazba: Stjepan Mihaljinec, stihovi: Drago Britvić i Pero Zlatar, praižvedeno na Festivalu *Zagreb 63*, 10. siječnja 1963. god.); zbirka fotografija Šime Radovčića iz fototeke Muzeja grada Zagreba (rane šezdesete);

Copyright: S. Mihaljinec (audio)

Videospot *Zadnji fijaker* oslikan je fotografijama Šime Radovčića iz fototeke Muzeja grada Zagreba, koje vremenski odgovaraju nastanku pjesme. Zamišljen je kao *crno-bijelo u boji à la Pleasantville* (boja se tu i tamo stidljivo pojavljuje pri uzlazu nježnih emocija). Zadnja vožnja staroga fijakera Novim Zagrebom izvedena ja kao animacija. Fijaker odlazi u povijest, a Novi Zagreb raste u budućnost.

2. Crveni telefon i pullover

Tip: audio

Izvori: audio snimka pjesme *Pullover* (izvodi Viki Glovacki) u vlasništvu obitelji Glovacki

Copyright: Zdenka Glovacki (audio)

Na crvenom (analognom) telefonu, spojenom s mp3 playerom, čuje se *Pullover*, parodirana verzija talijanske pjesme *Il Pullover* (Franco Migliacci – Gianni Meccia) iz 1961. godine, koju je izvodio G. Meccia. Uz telefon visi omiljeni pullover V. Glovackog. I kako Glovacki pjeva:

Taj pullover, to nek saki zna

Celi život kaj ga nosim ja

U muzeju ipak svršil bu

tako se i dogodilo.

3. Moj djed Viki Glovacki

Prema maturalnoj radnji Janka Bernardija, unuka Vikija Glovackog (2002)

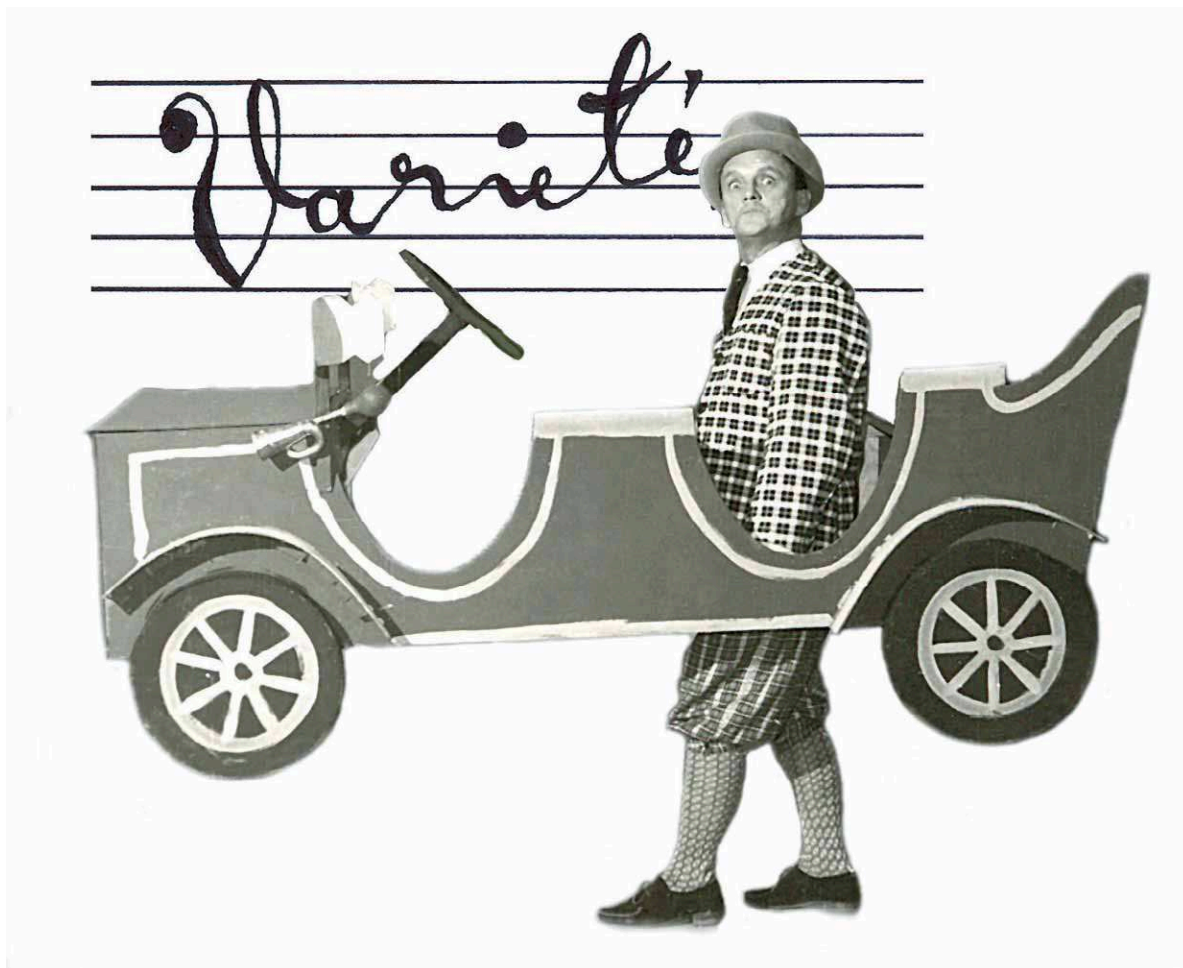
Uvodna animacija prema karikaturi Rudija Stipkovića (1970)

Glas unuka Vikija Glovackog: Denis Leiner

Tip: video

Izvori: fotografije i dokumenti u vlasništvu obitelji Glovacki i Reiss; isječak iz filma Kreše Golika *Tko pjeva zlo ne misli* (1970, trajanje: 00:02:27); reportaža *Prvi pljesak* iz arhive HTV-a (oko 1960. godine, trajanje: 00:00:40); isječak iz reportaže *Zagreb 63* iz arhive HTV-a (1963, trajanje: 0:00:23); isječak iz filma *Zadnji fjučer* iz arhive HTV-a (1968. godina, trajanje: 00:01:40)

Humorni biografski film s pjevanjem *Moj djed Viki Glovacki* prikazuje život V. G. privatno i na pozornici. Kad već, kao »gradišćanski Hrvat«, nije smio nastupati na filmu i televiziji, evo ga na filmu u muzeju. Korišteni su rijetki filmski zapisi u kojima se ovaj »strogo kontrolirani zabavljač« pojavljuje: isječak iz filma *Tko pjeva zlo ne misli*, u kojem s Dragom Bahunom kao ulični svirač i pjevač zabavlja Gornjograđane u lijepo nedjeljno jutro pjevajući Paljetkovu *Marijanu*, mini TV-reportaže *Prvi pljesak* i *Zagreb 63*, te isječak iz TV-filma *Zadnji fjučer*. Ostatak biografskog filma rekonstruiran je prema fotografijama i dokumentima koje su ustupile obitelji Glovacki i Reiss. Uvodna i završna špica filma su animirane. Storyboard se u najvećem dijelu temelji na maturalnoj radnji unuka Janka Bernardija.

4. Varieté

Tip: audio

Izvori: gramofonska ploča s parodijama *Reći zakaj si prešla ti* i *Ta tvoja ruka mala* (izvodi Viki Glovacki, 1959, vlasništvo MGZ); audio-kazeta u vlasništvu obitelji Glovacki sa snimkama pjesama *Pulover* (izvodi Viki Glovacki), *Andrija* (izvodi Viki Glovacki), *Hajd'mo na more* (izvode Viki Glovacki, Braco Reiss i Ljubiša Pavić), *Kalkulante moj* (izvode Viki Glovacki i Ljubiša Pavić); gramofonska ploča *Prošećite samnom našim zavičajem*, Adria Artists of Canada, Toronto, 1972. (privatno vlasništvo) sa snimkom *Dilajle* (izvodi Viki Glovacki)

Copyright: Zdenka Glovacki

Nismo uspjeli pronaći filmske zapise iz staroga *Varietée* u Ilici 31. Sačuvani su tek rijetki audio zapisi. Muzej grada Zagreba otkupio je gramofonsku ploču na kojoj je Glovacki snimio dvije parodije na popularne šlagere pedesetih godina. *Reći zakaj si prešla ti* parodija je šlagera *Kaži zašto me ostavi* (Nikola Artovski – Dragomir Ristić) iz 1959. godine. *Ta tvoja ruka mala* parodija je istoimene pobjedničke pjesme s prvog Festivala zabavnih melodija *Zagreb 53*, koju je skladao Ljubo Kuntarić na stihove Blanke Chudoba, a pjevao Ivo Robić. Obitelj Glovacki sačuvala je snimke dviju parodiranih pjesama: *Pulover* i *Andrija*, te dviju pjesama iz skečeva: *Hajd'mo na more* i *Kalkulante moj*. Prve dvije izvodi Glovacki, treću izvode Glovacki, Braco Reiss i Ljubiša Pavić, a četvrtu Glovacki i Pavić. *Pulover* je parodirana verzija talijanskog hita *Il Pullover* (Franco Migliacci – Gianni Meccia), koji je 1961. lansirao popularni Gianni Meccia, a *Andrija* je parodija istoimene pjesme s Festivala zabavnih melodija *Zagreb 62* (Alfons Vučer – Blanka Chudoba), koju je izvodila Ljiljana Petrović. *Dilajla* je parodirana verzija hita Toma Jonesa *Delilah* (Les Reed – Barry Mason) iz 1968. godine.

5. Ljeto u Zagrebu i Zagrebačke ljetne večeri

Tip: audio, video

Izvori: reportaža *Ljeto u Zagrebu* iz arhiva HTV-a; reportaža *Zagrebačke ljetne večeri* iz arhiva HTV-a; muzičko-zabavna alegorijska kronika *Zagreb ostaje Zagreb* (autor Viki Glovacki, 1965); popularne pjesme o Zagrebu

Digitalizacija: HTV, siječanj 2006.; MGZ 2006.

Copyright: HTV, ZAMP

Ugođaj zagrebačkog ljeta ranih 1960-ih otkrivaju reportaže (bez tona), koje nam je ustupila Hrvatska televizija. Ozvučili smo ih kazivanjima Petrice Kerempuha – starog potepuha, iz muzičko-zabavne alegorijske kronike *Zagreb ostaje Zagreb*, koju je Viki Glovacki napisao 1965. godine i koja nije nikada izvedena. Glas je posudio glumac Ivan Glovacki. U glazbenim intermezzima čuju se popularne pjesme posvećene Zagrebu: *Moj Zagreb*, 1938. (Drago Brahm), *Pjesma Zagrebu*, 1948. (Zvonimir Krkljuš), *Meštrotičev zdenac*, 1960. (Vilibald Čaklec – Drago Britvić), *Zagreb moj grad*, 1961. (Teodor Boch), *Podoknica Zagrebu*, 1962. (Lovro Županović), *Zagreb Zagreb*, 1963. (Alfons Vučer – Justina Sappe), *Moj Zagreb*, 1963. (Branko Mihaljević), *Golubovi*,

1964. (Branko Mihaljević – Drago Britvić), *Zbog čega te volim*, 1965. (Mario Bogliuni – Slobodan Šelebaj).

6. Virtualni jukebox *Zagreb 63*

Tip: kompjutorska aplikacija

Izvori: gramofonske ploče *Zagreb 63*, Jugoton, LPY-619, LPY-620 i LPY-621; fotografije sa *Zagreba 63* (foto Šime Radovčić) iz fototeke Muzeja grada Zagreba

Copyright: dopuštenjem ZAMP-a

Virtualni jukebox nudi izbor svih 30 skladbi s festivala *Zagreb 63* – 20 plesnih melodija i 10 šansona.

7. *Zvonila je domača reč*

Tip: audio

Izvori: gramofonske ploče *Krapina 67*, Jugoton EPY-3863; *Krapina 68*, Jugoton LPY-V-748; *Krapina 70*, Jugoton LPYV-S-836; *Krapina 74*, Jugoton LPY-S-61135; *Krapina 76*, Jugoton LSY-61305

Copyright: dopuštenjem ZAMP-a

Glovacki je napisao stihove za osam kajkavskih popevki koje su izvedene na festivalima u Krapini (1967 – 1976). *Kak zvoni domača reč*, može se čuti s digitaliziranih presnimaka popevki: *Tu kraj živice*, 1967. (glazba Zdravko Korpar), *Tancaj, tancaj*, 1968. (glazba Vilibald Čaklec), *Dobro mi došel prijatelj*, 1970. (glazba Vilibald Čaklec), *Mamek i tatek*, 1970. (glazba Zdravko Korpar), *Rodnom Zagorju*, 1974. (glazba Krešimir Herceg), *Zagorec*, 1974. (glazba Mario Bogliuni), *Moja Barica*, 1976. (glazba Krešimir Herceg).

8. *Veseljak iz stare domovine*

Tip: video

Izvor: super-8, vlasništvo obitelji Glovacki

Digitalizacija: Hrvatska kinoteka, veljača 2006. god.

Copyright: Zdenka Glovacki

Veseljaka iz stare domovine snimio je Albin Gabrovec na koncertu u Ukrajinskom domu u Torontu, 1972. godine. Film na super-osmici (u boji, bez tona) digitaliziran je u Hrvatskoj kinoteci.

9. Radio-igra za djecu *Igra*

Autor: Aleksandar Marodić, redatelj: Tamara Srkulj, glazba: Vilibald Čaklec

Glumci: Tanja Knezić (mačak Pinki), Sanjin Vidlanović (dječak Darko), Boris Miholjević, Lela Margetić, Mladen Šerment, Zdenka Trah, Lena Politeo, Martin Sagner, Viki Glovacki, Vlado Krstulović, Mirko Jančić

Zagreb, 9. studenoga 1973. godine; premijera: 15. studenoga 1973. god.

Tip: audio

Izvor: Hrvatski radio, Odjel govorne dokumentacije

Digitalizacija: Hrvatski radio, siječanj 2006.

Copyright: Hrvatski radio

Radio-kutak nudi radio-igru za djecu Aleksandra Marodića (koja se tako i zove – *Igra*), a u kojoj Viki Glovacki igra starog mačka – škiljavog Joca i skupa s Martinom Sagnerom pjeva *Mačju serenadu*. Dječak Darko, koji priča s mačkama, pokušava saznati što je to »dobro« (jer mu mama i tata stalno prigovaraju kako ništa nije »dobro«).

Sve o "Zadnjem fijakeru"

Iz Vikipedije, besplatne enciklopedije.

Smijeh i suze festivala (Zagreb 63) [Foto-galerija](#)

Kad su zamukle fanfare, ugasili reflektori i utihli posljednji aplauzi, IX natječaj plesnih melodija Udruženja kompozitora lake muzike Hrvatske – Zagreb 63 umjesto predviđenih pet dana "zagazio" je već i u nepredviđeni šesti dan: proglašenje festivalskih pobjednika održano je poprilčno iza ponoći, a festivalski banket završen u rano nedjeljno jutro – tek 13. siječnja.

Dvostruki pobjednici festivala su Zdenka Vučković i Marko Novosel. Oboje su interpretirali pjesme koje su osvojile najviše glasova publike i najviše simpatija. Marko Novosel za pjesmu "Zagreb, Zagreb", koja je dobila apsolutno najviše glasova u svim kategorijama i za visoko plasiranu melodiju "Malena", a Zdenka Vučković kao interpret "Kist – tvista" i "Zagreba".

Jedan od najsimpatičnijih debitana premda ne više tako mlad kao ostali bio je Viki Glovacki. Njegovom "Zadnjem fijakeru" nedostajao je samo jedan glas za ulazak u finale, i tako je nesretno ispao iz konkurencije za jednu od nagrada. To je najviše razalostilo popularnog Vikija. Ipak on kaže: - Ako je "Zadnji fijaker" – nije zadnji festival!

Zagrebačka panorama, br. 2, 1963.
Foto Šime Radović

Sigurno ste mislili da je "Dobro mi došel, prijatel'" narodna popevka. E, nije! Stihove je napisao Viki Glovacki, a uglazbio ih Vili Čaklec. Pjesma je pobijedila na Festivalu najtavnije popevke Krapina 70, a pjevali su je Vice Vukov i Marko Novosel.

10. Vikipedija

(vanjsko oblikovanje prema *Wikipediji*)

Tip: baza podataka

Sadržaj baze podataka: Glavna stranica, Jedno pismo, Vikijeva kronologija, Vikijeva foto-galerija, *Zadnji fijaker*, Vikijevi stihovi, Odabrani članci, Osobe, Priredbe i festivali, *Zagreb 63*, Izvori

Inspiraciju za naslov, strukturu i dizajn *Vikipedije* pronašla sam u *Wikipediji* i tako znatno uštedjela vrijeme, te sam se mogla posvetiti prikupljanju i digitalizaciji fakata potrebnih za »čist fraj enciklopediju o Vikiju«, koja se može čitati i slušati. Osim životopisa i foto-galerije, tu je priča o *Zadnjem fijakeru* i Festivalu *Zagreb 63*, stihovi V. G., odabrani članci iz tiska u razdoblju 1944 – 2005. (*Hrvatski vojnik*, *Prosvjetnik*, *Hrvatski krugoval*, *Narodni list*, *Večernji list*, *Vjesnik*, *Zagrebačka panorama*, *Revija Zagreb*, *Studentski list*, *Studio*, *Globus*, *Vikend* i *Veritas*), podaci o osobama s kojima je V. G. surađivao, te priredbama i festivalima na kojima je nastupao. U *Wikipediji* sam namjerno izbjegla hipertekstualne veze i pojednostavila stvar na hijerarhijsku strukturu stabla. *Wikipedija* sadrži i sve audio zapise do kojih smo mogli doći.